

<https://helda.helsinki.fi>

Yhdysvaltain patsaat, moniarvoisuus ja historia

Helo, Ari

2021-04-16

Helo , A 2021 , ' Yhdysvaltain patsaat, moniarvoisuus ja historia ' , Tieteessä tapahtuu ,
Vuosikerta. 39 , Nro 2 , Sivut 41-45 . < <https://journal.fi/tt/article/view/107633> >

<http://hdl.handle.net/10138/333581>

---

unspecified
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

YHDYSVALTAIN PATSAAT, MONIARVOISUUS JA HISTORIA

ARI HELO

Mistä on kysymys, kun Yhdysvalloissa tuhotaan Kolumbuksen ja etelävaltioiden kenraalien patsaita ja siirrellään tuhansia muita patsaita, muistomerkkejä ja nimikylttejä näkymättömiin kulttuurimaisemasta? Kysymys on siitä, että historiallinen ajattelu on täysin hämärtynyt. Myös kaikki yhdysvaltalaisista imperialismia juhlistaneet muistomerkit on nyttemmin julistettu lainsuojattomiksi. Ei tällainen kulttuurimaiseman puhdistus ainakaan ketään kehota varsinaisesti muistamaan mennyttä.

Ilmiön laajuutta kuvaa se, että kun rasistiseksi luokiteltu *Tuulen viemää* -elokuva palautettiin suoratoistokanavien ohjelmistoon, se tuli sinne varoitustekstein. Abraham Lincolnin nimeä kantavia lukioita ollaan uudelleennimeämässä, koska myös maan historian juhlituimman presidentin on todistettu ajatelleen rasistisesti 1850-luvulla. Yhden maan historian uudistusmielisimmän presidentin, Woodrow Wilsonin, nimi poistettiin viime vuonna kaikkialta Princetonin yliopiston kampuksen alueelta, koska yliopiston entinen rehtori tiedettiin myös rasistiksi.

Patsaiden kaatajat ja menneen muistaminen

Ainakin historioitsijoiden olisi syytä pohtia ammattietiikkaansa tämän ilmiön suhteen. Imperialismin ajan patsaat toki muistuttavat imperialismista, mutta aidosti historiasta kiinnostunut on kiinnostunut siitä, miten imperialismista aikanaan tehtiin länsimaisen keskiluokan ajattelussa kiitettyä pyrkimys. Sitä soisi patsaita katselevien pohdittavan.¹

Miten historiallista ajattelua voisi olla olemassakaan, jos menneisyys vain unohdetaan to-

taalisena erehdyksenä? Ennen vanhaan vain utopistit ajattelivat näin hullusti maailmastaan. Jos etelävaltioiden kenraalin patsas vaatii kommentin patsaana, voi viereen pystyttää patsaan orjien kärsimyksille. Näin ei tuhota, vaan rakennetaan kulttuurimaisemaa.

Kun patsaiden tuhoamisvimma pääsi toden teolla käyntiin Yhdysvalloissa kesällä 2020, eurooppalaiset, presidentti Emmanuel Macronin johdolla, pitkälti irtisanoutuivat tällaisesta kulttuurimaiseman tietoisesta uudistamisesta tuhoamalla sitä. Kyse on laajemmasta ilmiöstä kuin vain ymmärtämättömyydestä sen suhteen, että kulttuurimaisemaa voi kunnioittaa maisemana. Sehän muistuttaa meitä menneestä ja ennen kaikkea muutoksen merkityksestä. Ei vanhoja patsaita tarvitse erityisesti kunnioittaa, kun niiden merkitystä miettii.

Millainen aatteellinen ilmiö on tämän uuden historiavastaisuuden takana? Laaja-alainen rotu-, muisti-, hegemonia- ja kolonialismitutkimus on edistänyt, osin tiedostamattaan, jo jonkin aikaa niin kutsuttua woke-ilmiötä. Termillä viitataan heräämiseen ja hereillä oloon yhteiskunnallisten alistamissuhteiden laajuudesta, historiasta ja monisyisyydestä. Kysymys on pitkälti myös maailmankuvasta, jossa kaikki nykymaailman moniarvoisuudelle ja autenttiselle minäkuvalle vieraat ilmiöt nähdään pelottavina ja tuomittavina. Eri-tyistä painoa se on saanut viime vuosien aikana

¹ Aihe on kiistelty, mutta toki tiedeyhteisön sisäisenkin keskustelun soisi koskettelevan näin perustavia seikkoja. Esimerkiksi tammikuussa 2021 Suomen historiallisen seuran hallitus kieltäytyi tämän artikkelin julkaisemisesta blogisarjassaan, jonka erityisteemaksi oli ilmoitettu historiapolitiikka ja historian käyttö.

Yhdysvalloissa käytävässä kiivaassa afrikkalais-amerikkalaisten asemaa koskevassa keskustelussa.

Ilmiön muututtua laajalti yksipuoliseksi asennevainoksi jopa presidentti Barack Obama irtisautui siitä poliittisesti. Ilmiö ei suinkaan ole tutkijoiden vika, mutta ei sitä ammattihistorioitsijan nykymuodossaan ainakaan kannata yllyttää. Kannattaa sen sijaan olla tarkkana siinä, kuinka menynyttä selittää. Se on kuitenkin historioitsijan päätyö. Pätevää kulttuurintutkimustakaan ei voi tehdä ilman historian tajuja.

Autenttisuuden käsite

Patsaiden kaatamisvimmassa on kyse autenttisuuden ihanteen vääristymästä, jossa autenttista tunnekokemusta on ryhdytty selvittämään ohi normaalin historianäkäsityksen. Esimerkiksi saksalainen, laajalti luettu ja viitattu muistitutkija Chris Lorenz on lähtökohtaisesti sitä mieltä, että historioitsijat pyrkivät jo ammattinsa vuoksi lähinnä vain etäännyttämään meidät anteeksiantamattomista historian vääryyksistä ja ihmisten aidoista kokemuksista menneessä.

Lorenz syyttää historian tutkimusta siitä, että se väkisinikin olettaa ”kuuman” nykyhetken jäähtyvän ajassa ”kylmäksi” menneisyydeksi. Historioitsijat ovat täten omistautuneet tuottamaan niin sanotusti ”epäautenttista” tietoa menneisyydestä. Lorenz antaa ymmärtää, että perinteinen historianankirjoitus on lähtökohtaisesti epäautenttista pelkästään yleistävyytensä vuoksi.²

Historiallisessa ajattelussa tarvitaan aina monikulttuurista lähestymistapaa. Kyse on yksinkertaisimmillaan vain siitä, että pyritään ymmärtämään ihmisten toimintaa toisenlaisessa kulttuurissa toisena aikana. Jotkut tutkijat ovat erheellisesti kiinnostuneempia siitä, miten erilaista elämä on ennen ollut juuri meihin verrattuna kuin siitä, miten sitä on arkipäivässä eletty ja miten se on aikanaan koettu.

Toisinaan kuulee kulttuurintutkimuksen opettajien kuvaavan esimerkiksi 1800-luvun rotuoppeja vain aikansa rotututkijoiden ilkeyden ja tietämättömyyden tuotoksina. Opiskelijoille pitäisi selittää, mikä näiden länsimaisten tutkijoiden tutkimuskysymys oli. Sitä kautta voi selittää, miten aikakauden yleinen tai erityinen rotuajattelu oli nimenomaan siihen tai tähän tutkimuskysymyksen asetteluun vaikuttanut.

Pitää siis selvittää, miten se nykyisin ilmiselvästi pieleen mennyt analyysi syntyi ja tuli hyväksytyksi omana aikanaan. Tällainen ymmärrys on historiallista ymmärtämistä. Sen tärkeimpänä sivutuotteena voisi olla historian opetus siitä, että meidänkin ajattelumme saattaa olla myöhemmässä perspektiivissä aivan vinksallaan – tavalla, jota emme vielä edes hahmota.

Tutkimuskysymyksiin on ympäröivän yhteiskunnan ajattelu vaikuttanut aina. Euroopan unionin rahoittaman Horizon-ohjelman vuoden 2020 hakuilmoituksessa julistettiin innovatiivinen tutkimus ”edellytykseksi Euroopan kestäväälle integraatiokehitykselle” (*a prerequisite for a sustainable European integration*).³ Euroopan integraatiota ei tutkijan suinkaan tarvitse vastustaa käsittääkseen, että tällainen muotoilu humanistisen tutkimusohjelman lähtökohtia koskien on tutkimusetiikan peruseräitteiden vastainen.

Tutkijan tehtävä ei ole olla hyvien asioiden puolestapuhuja, sillä yksinkertaisia ihmisoikeuskysymyksiä lukuun ottamatta yleisesti ”kannatettavat asiat” määritellään aina yhteiskunnallisen keskustelun eli politiikan kautta. Tutkijan on pyrittävä totuuteen. Sellaisen kulttuurintutkimuksen, joka lähtökohtaisesti vain tuomitsee aiheenaan olevan kulttuurisen käytännön ei tarvitse sitä aidosti tutkia, koska tuomion voi antaa tutkimmekin: nuo ajattelivat eri lailla kuin me, jotka tiedämme, että oikein ja hyvää on olla monikulttuurisuuden kannattaja, länsimaisten kolonialismin vihollinen sekä etnisten ja seksuaalisten vähemmistöjen vankkumaton ystävä.

2 Chris Lorenz, *Blurred Lines: History, Memory and the Experience of Time*, *International Journal for History, Culture and Modernity* (Amsterdam University Press), Vol. 2 (1, 2014), 43–62, lainaus, 50; autenttisuudesta, ks. *ibid.*, 50–54; Ks. Lorenzin näkemysten ongelmista tarkemmin, esim. Ari Helo, Yhdysvaltain patsaskiistat ja historiallinen ajattelu, *Metodologia, Journal of International and Finnish Methodology*, I, (Jouluk. / Dec. 2020), 77–102.

3 European Union, Mission Statement for the Horizon 2020 Research Program, ”Europe in a changing world – Inclusive, innovative and reflective societies”. Horizon 2020 Research Funding (lausunto vuodelta 2018): <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/node/85> (vierailtu 1.10. 2018).

Juuri näin Charles Taylorin (ja muiden vanhojen valkoisten miesten) kehittämä autenttisuuden ihanne hukataan kokonaan. Sen sanoma on, että pelkkä erilaisten ihmisten sietäminen ei riitä, vaan on aidosti tunnustettava heidän henkilökohtaiset arvonsa arvokkaiksi, vaikkei niihin kaikkiin itse sitoutuisikaan. Tässä on perusta, jolla hetero voi aidosti arvostaa homoa hänenä itsenään, samalla vähätteleättä omaa seksuaalista identiteettiään.⁴ Autenttinen minäkuva ei siis tarkoita sitä, että on jaettava kaikkien kanssa kaikkien arvot, vaan sitä, että tunnustetaan toisenkin arvot arvoina. Keskustelua kuuluu käydä, mutta kaikkia keskustelukumppaneita aidosti kunnioittaen.

Autenttisuudella ei näin ollen voi viitata ajatukseen, että vain yhdenlainen (vaikka kuinka tunnustuksellisesti monikulttuurillinen) ihmisihanne olisi hyväksyttävä. Eikä se tarkoita, ettei monikulttuurisuuden ihanteen käytänteistä pitäisi käydä avointa keskustelua. Kysymys on perimmältään vain autenttisuuden lisävaatimuksella varustetusta vanhasta liberaalista ihanteesta, että toisinajattelun pitää olla aina sallittua. Muuten yhteiskuntakeskustelu itse tukahtuu.

Autenttisuuden ihanne on nykyään niin parjatus länsimaisen, myös kolonialismiin syyllistyneen, kulttuurin tuotosta ja siten sen omaa kulttuuriperintöä. Jos 1800-luvun rotuoppien oppihistoriaan suhtautuu ollenkaan vakavasti, ottaa huomioon niidenkin nousseen valistuksen sinällään kunnioitettavasta päämäärästä lähestyä totuutta tutkimuksen keinoin. Tutkimus meni usein pahasti pieleen. Miksi se meni pieleen, on tutkimuskysymyksenä hyvä.

Menneisyys ja identiteettikeskustelu

Myös menneisyyden toimijat olivat jatkuvasti erimielisiä tavoitteistaan. Jopa Yhdysvalloissa, jossa on aina ylpeilyt maan asemasta modernin demokratian historiallisena edelläkävijänä, vastustettiin jopa 1800-luvun puoliväliin saakka vapaiden valkoisten miesten yhtäläistä äänioikeutta. Ajattelu muuttuu hitaasti.

4 Erityisesti seksuaaliseen suuntautumiseen liittyen ks., esim. Charles Taylor, *Autenttisuuden etiikka* (Helsinki: Gaudeamus 1995), 66–67. Koskien Taylorin monikulttuurisuuden ihannetta ja siihen pohjaavaa identiteettiajattelua, ks. klassikko, *Multiculturalism: Examining the Politics of Recognition*. Toim. Amy Kaufman (Princeton: Princeton University Press, 1994).

Yhdysvaltalaisessa nykykeskustelussa historian merkitystä ei ymmärretä usein ollenkaan. Monimiljonääri, afrikkalaisamerikkalainen Hollywood-tähti ja keskusteluohjelmien juontaja Whoopi Goldberg vahtosi kesällä 2020 vetämässään tv-keskustelussa siitä, kuinka etelävaltioiden kenraalien patsaat kertovat hänelle valkoisten toiveesta ”omistaa” hänet.⁵ Tämän vuoksi ne häntä kuulemma loukkaavat. Goldbergia tuskin on yksikään valkoisen ylivallan kannattaja vaatimassa tänä päivänä ”omakseen”. Varmaa on, ettei hän ole päivääkään elämässään kärsinyt 1800-luvun orjanomistajien ajattelusta. He olivat kaikki kuolleita ennen hänen syntymäänsä.

Orjuus lopetettiin jo vuonna 1865. Sisällissodan (1861–65) jälkeinen rotusortojärjestelmä levisi ympäri maata sodan voittaneiden pohjoisvaltiolaisten täydellä siunauksella. Maan korkein oikeus julisti rotuerottelun perustuslain mukaiseksi vuonna 1896. Etelävaltioiden konfедераation historiasta tänään kiinnostuneella tutkijalla ei tarvitse olla mitään tekemistä Goldbergin kokemuksellisten ”huolien” kanssa, joista tämä itsekin puhuu hersyvästi naureskellen. Hän puhuu niistä naureskellen, koska on itse hyötynyt 1960-luvulla aloitetusta rotuerottelujärjestelmän purkamisesta ja siihen liittyneistä lukuisista tasa-arvoa edistäneistä yhteiskunnallisista reformeista.

Tämän päivän ongelmien syypäitä voi etsiä menneisyydestäkin, mutta silloin ne on etsittävä 1990-luvulta lähtien vaikuttaneiden politiikkojen joukosta, jotka sallivat tasa-arvokehityksen täydellisen lopahtamisen. Sen sijaan, että etsii kaikkien ongelmien syypäitä menneisyydestä, järkevää on etsiä ratkaisuja tämän päivän ongelmiin ja tiedostaa sekin, että politiikkaa tehdään vain parempaa tulevaisuutta varten. Mennyttä emme voi korjata. Parasta muistamisen politiikkaa puolestaan on muistaa historia, jonka tarkoitus on edustaa kriittistä tutkimustietoa menneisyydestämme.

Moderni historiallinen ajattelu sallii meidän rakentaa autenttisen minäkuvamme, eli identiteettimme, aivan itse ja perustaa sen aivan muihin asioihin kuin esi-isiemme tekemisiin. Kai omat te-

5 Whoopi Goldberg TV-keskusteluohjelmassa *View*, 10.6. 2020: <https://www.youtube.com/watch?v=JZRc1YbjaHc&list=LLmJkBrSWHq81Nu5lTlWUvDA&index=213> (vierailtu 21.11. 2020).

kemiset eniten painavat? Oma ammatti-identiteettini historioitsijana ja yhdysvaltalaisen kulttuurin tutkijana on vahvasti rakentunut yhdysvaltalaisen tutkijoiden kanssa käymääni jatkuvaan dialogiin. Perheen isänä taas käyn ihan toisenlaista dialogia perheeni piirissä. Seksuaali-identiteettini suhteen käyn varmaan tiedostamatontakin dialogia yhteiskunnassa vallitsevien suomalaisuus- ja miehisyysodotusten kanssa.

Mutta luoja paratkoon, toivon, että minut joskus muistetaan historioitsijana – ei ensisijaisesti seksuaalisen suuntautumiseni edustajana, saati sitten omien esi-isieni edustajana, joiden tekemisistä en henkilökohtaisesti ota mitään vastuuta. Se kuuluisa ”historian taakka” on meille aina yhteinen taakka. Yhteiskuntaa ei kukaan voi parantaa yksin, vaan vain yhdessä muiden kanssa toimien, eli yleisimmin juuri politiikan kautta.

Sosiologi Zygmunt Bauman on huomauttanut nykykeskustelua vaivaavasta megatrendistä käsitellä yhteiskunnallisia ongelmia pelkästään ihmisten henkilökohtaisina asenneongelmina – ikään kuin työttömyys, ilmastonlämpeneminen tai rakenteellinen rasismi olisivat vain yksityiselämämme valinnoilla ratkaistavissa.⁶ Yhdysvalloissa on jo noussut akateemisten tutkijoidenkin piirissä kritiikkiä sitä muodikkaaksi noussutta ajattelua kohtaan, että kaikki maan historian käännekohtat ovat vain kaiken yhdysvaltalaisen yhteiskunta-ajattelun kattavan rasismin todisteita.

Argumentoinnin tavasta on yhä enenevässä määrin tulossa itsessään argumentti. Minun väitettiin syyllystyneen rasismiin, kun kirjoitin viimeisimmässä artikkelissani näin: ”Yhdysvaltain yhteiskunnalliset ongelmat eivät piile rasistissa asenteissa. Muuten Barack Obamaa ei olisi aikanaan valittu kahdesti presidentiksi.” Eli artikkelin anonyymi arvioitsija tulkitsi ensimmäisen virkkeen pelkäksi sanahelinäksi, vaivautumatta miettimään, mitä varsinaisesti väitin.

En missään ollut esittänyt, ettei rasismia olisi tai ettei se olisi ongelma. Väitin vain, etteivät Yhdysvaltain nykyiset yhteiskunnalliset ongelmat johdu ihmisten ennakkoluuloisista asenteista, vaan poliittisista valinnoista. Harjoitettu yhteis-

kuntapolitiikka on luonut syviä rakenteellisia ongelmia, jotka eivät vain ylläpidä, vaan myös tuottavat rasistista ajattelua. Tämä on ongelman ydin.

Rakenteellisista ongelmista politiikkaan

Tässä tullaan poliittisen keskustelun alueelle. Mitä tarkoitan yhdysvaltalaisen yhteiskunnan rakenteellisilla ongelmilla? Esitän muilla foorumeilla jo usein käyttämäni esimerkin: Miksi pelkästä rattijuopumuksesta epäilty musta mies vastustaa poliisin pidätystä väkivaltaisesti saaden surmansa hampurilaisketjun parkkipaikalla?⁷ Syynä pidätyksen vastustamiseen hinnalla millä hyvänsä on usein se, että pienikin rike voi johtaa parin muun lisänä kymmenen vuoden ehdottomaan tuomioon hengenvaarallisiksi mielletyissä yhdysvaltalaisissa vankiloissa.

On vaikea käsittää, miksi poliisit juuri tässä tapauksessa katsoivat oikeudekseen ampua karkuun lähtenyt pidätettyä. Mutta sekä vankilaoiloilla että poliisien asenteilla on jokin tausta, joka olisi selvitettävä. Todeta voi ainakin, että Yhdysvaltain vankiluku on länsimaiden ennätystasolla: vankeja on 100 000 asukasta kohti peräti 655. Esimerkiksi Suomessa vastaava luku on 53.

Varsinainen syy järjestettömään vankilukuun on se, että vauraan keskiluokan huolta rikollisuuden kasvusta on hoidettu vuosikymmeniä ainoastaan tuomiokäytäntöjä kiristämällä. Väkivaltatilastojen mukaan yhdysvaltalaiset poliisit tappavat yli 1 000 amerikkalaista joka vuosi verrattuna kaikkien EU-maiden poliisien surmaamiin noin 100 henkeen.⁸ Miksi näin tapahtuu? Koska poliisit, usein ihan aiheesta, pelkäävät aseistautunutta asiakaskuntaansa.

6 Zygmunt Bauman, *Liquid Modernity* (Cambridge: Polity Press, 2006), 38.

7 Viittaan Atlantassa 12.6. 2020 Wendy’s-hampurilaisravintolan parkkipaikalla ammutun Rayshard Brooks tapaukseen. Ks. esim. Elina Nissinen ja Mimmi Pitkänen, ”Kello 22.33 Rayshard Brooks istui nukahtaneena pikaruokaravintolan autokaistalla, alle tunnin kuluttua poliisi ampui häntä selkään – Mitä välissä oikein tapahtui?”, *Helsingin Sanomat*: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006542155.html> (vierailtu 30.11.2020); Tapauksesta on myös kattava youtube-video nähtävillä: <https://www.youtube.com/watch?v=DhdpGzRXQ> (vierailtu 25.11.2020).

8 Ks. tilastotietoja poliisiväkivallasta ja vankimäärästä (hienman vaihtelevin luvuin, mutta suhde säilyen): *Washington Post*: <https://www.washingtonpost.com/graphics/2019/national/police-shootings-2019/>; Prisonpolicy.org.: <https://www.prisonpolicy.org/blog/2020/06/05/policekillings/>; Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_incarceration_rate#References (vierailtu 17.10.2020).

Oikeuttaako tämä politiikan julistamaan, että Yhdysvaltain oikeusjärjestelmä on ”läpikotaisin rasistinen”? Näin esimerkiksi demokraattien presidenttiehdokkaaksi ilmoittautunut Elizabeth Warren teki.⁹ Edes Yhdysvalloissa ei ole ainuttakaan lakia, joka mahdollistaisi rasistisen oikeustoimen tai poliisitoimen tai rasistisen perustein tehdyn terveydenhoidon, työpaikan tai opiskelupaikan epäämisen. Warrenin väite on kestämaton yleistys ja vaarallinen, koska trumpistit kysyvät siitä heti, kuka niitä faktoja nyt vääristelee. Demokraattien omista piireistä oli peräisin sekin väite, että Bernie Sandersin näkemys luokkayhteiskunnan luonteesta tärkeimpänä yhteiskunnallisten erojen selittäjänä on vain valkoisen, ”mieskeskeisen maailmankuvan” tuotosta.¹⁰

Tällainen argumentointi on johtanut tilanteeseen, jossa akateemisen ja poliittisen eliitin nähdään olevan enemmän huolissaan siitä, miten asioista puhutaan kuin siitä, miten ongelmia ratkaistaan. Kannattaa pitää mielessä, että rasistina laajalti pidetyn Donald Trumpin ääniosuus mustien keskuudessa nousi vuoden 2020 vaaleissa vuoden 2016 vaaleihin nähden.

Kyse on pelkkiä asenteita syvemmistä, jyrkää yhteiskunnallista ja taloudellista epätasa-arvoa pönkittävästä yhdysvaltalaisen yhteiskunnan rakenteista koskien verotusta, palkkapolitiikkaa, sosiaalitukia ja terveydenhoitojärjestelmää. Niillä on hyvin vähän tekemistä yksittäisten ihmisten rasististen asenteiden kanssa, mutta paljon tekemistä republikaanien yleisen, neoliberalistisen talousajattelun kanssa. Juuri republikaanien politiikkaa on tietoisesti jyrkentänyt amerikkalaisten tuloeroja ja yhteiskunnallista epätasa-arvoa vuosikymmenien ajan. Onko neoliberalistinen ideologia asennekysymys, jääköön tässä ratkaisematta.

Trump oli tämän ajattelun äänitorvi, ei sen luoja. Aatteet muuttuvat, kun yhteiskunta muuttuu. Niin ne ovat tehneet kautta historian. Usein ovat muuttuneet myös huonompaan suuntaan. Trum-

pin tappiota presidentinvaaleissa ei pidä tulkita jonkinlaiseksi Yhdysvaltain uudeksi ideologiseksi vallankumoukseksi. Vaalivoitto oli lopulta katastrofaalisen niukka niin demokraattien kuin asian tuntijoidenkin odotuksiin nähden.

Demokraattien Joe Bidenilla on vain kaksi vuotta aikaa todistaa äänestäjille, että uudistukset kohti tasa-arvoisempaa Amerikkaa ovat ylipäättään mahdollisia, toisin kuin neoliberalismiin täysin sitoutuneet republikaanit uskovat. Obaman kahdella kaudella tällaista aikaa tuottaa aitoja uudistuksia kesti vain tuo kaksi vuotta, kun demokraatit hävisivät kongressin enemmistön heti ensimmäisissä välivaaleissa. Uudistukset lopahtivat siihen.

Historiaa kannattaa harrastaa ja tutkia. Historia tutkii menneisyyttä. Mitä tarkempi kuva meillä siitä on, sitä todennäköisempää on, ettemme sorru ylimielisyyteen menneen maailman ongelmien suhteen. Se olisi lyhin tie ylimielisyyteen myös nykyisten haasteidemme edessä. Vastustajien pilkkaaminen moraalisesti alamittaisiksi tuottaa vain jyrkempää vastakkainasettelua, ei ratkaisuja. Kuten Barack Obama vastikään totesi presidenttikautensa linjauksista, ”tiesin, etten saisi taakseni yhtään äänestäjää leimaamalla vastustajani rasisteiksi, sanoivatpa vaistoni tai historiankirjojen to- tuudet mitä tahansa”.¹¹

Demokratiassa tarvitaan enemmistö ratkaisujen löytämiseksi, mikään yltiömoralistinen eliitti ei siihen riitä. Myöskään akateemiseen ylimielisyyteen meillä on huonosti varaa maailmanlaajuisten pandemioiden, kansainvälisen terrorismin ja suvaitsemattomuuden levitessä kaikkialla – puhumattakaan tärkeimmästä haasteestamme, ilmastomuutoksen pysäyttämisestä.

Kirjoittaja on aatehistorian ja Pohjois-Amerikan tutkimuksen dosentti ja tutkija Helsingin yliopistosta.

9 Bill Barrow ja Chevel Johnson, Warren: Criminal justice system ‘racist’...‘front to back’. AP News -sivusto, 4.8. 2014: <https://apnews.com/article/7d75daaaba514b5693b77d8a459f37fe> (vierailtu 25.11. 2020).

10 Matt Taibbi, With Tanden Choice, Democrats Stick it to Sanders Voters. TK News, 1.12. 2020: <https://taibbi.substack.com/p/with-tanden-choice-democrats-stick> (vierailtu 7.1. 2021).

11 Barack Obama, *Luvattu maa (A Promised Land)*. Suom. Sepo Raudaskoski, Kyösti Karvonen ja Ilkka Rekiaro (Keuruu: Otava, 2020), 509.